

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 17g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (4) din
articolul 313 din Codul de procedură penală

CHIȘINĂU

2 iunie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 14 februarie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 2 iunie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Alexandru Bernaz, parte în dosarul nr. 10-454/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Sergiu Bularu de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află plângerile depuse de dl Alexandru Bernaz referitoare la anularea ordonanței din 28 ianuarie 2019 de punere a sa sub învinuire și a ordonanței din 4 septembrie 2018, prin care a fost anulată ordonanța din 31 martie 2015 cu privire la scoaterea lui de sub urmărire penală.

4. Pe 28 august 2019, în cadrul ședinței de judecată, dl Alexandru Bernaz a ridicat excepția de neconstituționalitate a alin. (4) din articolul 313 din Codul de procedură penală. Acest articol reglementează condițiile și procedura de examinare a plângerii împotriva acțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitatea specială de investigații.

5. Prin Încheierea din 20 ianuarie 2020, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 313 Plângerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații

„(1) Plângerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuț, învinut, apărător, partea vătămăță, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste

organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plângerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plângerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

[...]

(4) Plângerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a depus plângerea, precum și a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii. Neprezentarea persoanei care a depus plângerea și/sau a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii nu împiedică examinarea acesteia. Procurorul este obligat să prezinte în instanță materialele corespunzătoare. În cadrul examinării plângerii, procurorul și persoana care a depus plângerea, precum și persoanele ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii dau explicații.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile contestate ale articolului 313 alin. (4) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, pentru că nu prevăd în mod obligatoriu procedura prezentării pentru învinuit sau avocat a materialelor și probelor corespunzătoare, care au fost puse la baza emiterii ordonanței de reluare a urmăririi penale. Astfel, autorul menționează că dispozițiile contestate prevăd obligația prezentării materialelor corespunzătoare de către procuror doar instanței de judecată.

9. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 20, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl Alexandru Bernaz, parte în dosarul nr. 10-454/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana. Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, care prevăd că plângerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a depus plângerea, precum și a persoanelor ale căror

drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii. Procurorul este obligat să prezinte în instanță materialele corespunzătoare și, totodată, de rând cu persoana care a depus plângerea să dea explicații.

14. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată, deoarece aceasta examinează plângerile depuse împotriva ordonanței de punere sub învinuire și a ordonanței prin care a fost anulată ordonanța de scoatere de sub urmărire penală.

15. Curtea notează că prevederile contestate sub aspectul invocat de autorul excepției nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă din fața instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27). Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate constituie o ingerință în vreun drept fundamental.

17. Curtea observă că autorul excepției a pretins că prevederile contestate ar încălca articolele 20, 26 și 54 din Constituție.

18. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea subliniază că acest articol nu poate fi invocat de sine stătător. Acest articol îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Prin urmare, pentru a putea fi invocat, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18, DCC nr. 48 din 25 mai 2020, § 21). Curtea observă că autorul sesizării contestă prevederile articolului 313 alin. (4) din Codul de procedură penală prin raportare la articolele 20, care garantează dreptul la un proces echitabil, și 26, care se referă la dreptul la apărare. Așadar, Curtea va verifica dacă aceste drepturi sunt afectate prin prevederile legale contestate.

19. Analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, de fapt, autorul ridică o problemă de aplicare a legii procesual penale, menționând că dispozițiile contestate ale articolului 313 alin. (4) din Codul de procedura penală nu prevăd prezentarea în mod obligatoriu pentru persoanele vizate în proces a materialelor și a probelor corespunzătoare prezentate de procuror.

20. Curtea menționează că prevederile contestate din articolul 313 alin. (4) din Codul de procedură penală nu aduc, *per se*, o ingerință drepturilor garantate de articolele 20 și 26 din Constituție. Curtea observă că, potrivit tezei III din articolul 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, procurorul este obligat să prezinte în instanță materialele corespunzătoare. Astfel, dreptul la apărare și la un proces echitabil este asigurat, deoarece garanțiile referitoare la un proces echitabil implică și dreptul participanților la proces de a lua cunoștință de orice înscris sau probă

prezentată instanței și să îl dezbată. Totodată, Curtea reține că, potrivit ultimei teze din alin. (4) al articolului 313 din Codul de procedură penală, în cadrul examinării plângerii, procurorul și persoana care a depus plângere prezintă explicații referitoare la materialele și probele prezentate. De asemenea, Curtea menționează că legalitatea administrării materialelor și probelor se verifică de către instanța de judecată. Faptul că instanța de judecată a respins solicitarea petiționarului referitoare la prezentarea materialelor care au fost puse la baza emiterii ordonanței de reluare a urmăririi penale nu poate constitui motiv de neconstituționalitate a prevederilor contestate. Totodată, instanțelor de judecată le revine sarcina asigurării în fiecare caz particular a garantării efective a dreptului la un proces echitabil.

21. Prin urmare, deoarece autorul excepției de neconstituționalitate ridică o problemă de interpretare și de aplicare a prevederilor legale contestate, Curtea reiterează că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale la situații concrete exced sferei controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor judecătorești (a se vedea DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 22; DCC nr. 131 din 5 decembrie 2019, § 32; DCC nr. 135 din 15 noiembrie 2018, § 23; DCC nr. 48 din 5 aprilie 2019, § 15; DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19).

22. În baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Alexandru Bernaz, parte în dosarul nr. 10-454/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 2 iunie 2020

DCC nr. 55

Dosarul nr. 17g/2020